

men der er jo intet i Vejen for, at en Situationsspolitiker kan udvikle sig til en Politiker af højere Orden. Uagtet Premierministeren i denne betydningsfulde Tale ikke gennem sin Redegørelse for Situationen godtgør, at han virkelig overser den, viser det sig, at de praktiske Forhold og Kendsgerninger har en saadan Magt over ham, at han handler, som om han virkelig forstod den.

Altsaa: vi staar overfor det samme Valg, som Forfædrene — altsaa den Gang efter Napoleonskrigene — stod overfor. „Det ene er: intet at gøre, ikke at tage noget Initiativ, at lade de ubarmhjertige økonomiske Love fuldføre deres Løb; og der er Advokater for en saadan Politik. Den anden Vej er, at Samfundet til det yderste af sine begrænsede Midler og Magt gør, hvad det kan, for at afkorte Depressionsperioden i den Tid, som maatte hengaa, indtil Erhvervslivet har naaet sin normale Trivsel, og i den Tid søger at hindre Borgernes Lidelser. Ingen vil tro, siger han, at vi vil vælge den første Politik. Man gjorde det den Gang, og det gjorde Lidelserne forfærdelige. Men selv om man vil, kan man ikke gøre det nu. Forholdene er torskellige. Jeg tror ikke, siger han, at nogen Regering tør paatage sig Ansvaret for Uvirksomhedens Politik, derfor maa Regeringen uopholdelig anbefale at slaa ind paa den anden Vej.“ og nu nævner Premierministeren en Række Foranstaltninger, som den engelske Regering har truffet, af hvilke nogle ogsaa er truffet her, Nødarbejder og mange andre Ting.

Derefter fortsætter han: „Jeg vil henvisse til en anden Sag. Der er taget Skridt til at gøre det muligt for Mænd, der har forladt Tjenesten, at kolonisere i vore Dominions. Der er bevilget 637 000 £ til dette Formaal, og 60 000 Personer er allerede koloniseret i Kejserdømmets forskellige Besiddelser. Ansøgningerne indgaar for Tiden i endnu langt større Antal. Australien har fornylig optaget en Indvandrerpolitik. Resultatet er, at vi under denne Plan vil anmode Parlamentet om en yderligere Bevilling paa 300 000 £ for at sætte flere hjemvendte Soldater i Stand til at udvandre. Dersom de vælger at kolonisere under vort Flag og paa de gunstigste Betingelser, kan jeg ikke tænke mig noget bedre, ikke alene for Imperiet, men for dette Land — han mener altsaa England i europæisk Forstand —, fordi vi i dette Øjeblik er mere afhængige af vore Dominions og af Kejserdømmet med Hensyn til Erhvervslivet end under nogen tidligere Periode af Historien, og jo mere

vi koloniserer Land under britisk Flag, desto bedre vil det blive for dette Lands Erhvervsliv, og desto bedre ligeledes Anbringelsen af Arbejdere her i Landet. En kortsynet Opfattelse paa dette Omraade duer ikke.“

Denne Udtalelse er ganske overordentlig interessant — jeg sagde „under flere Synspunkter“. Ikke alene det, at han griber til dette Middel, som vistnok er enestaaende i den engelske Historie og stik imod i alt Fald den almindelige Følelse hos Nutidens Englænder. Men det er ogsaa overordentlig interessant, naar han her siger: i dette Øjeblik er vi mere afhængige af vore Dominions og af Kejserdømmet med Hensyn til Erhvervslivet end i nogen tidligere Periode af Historien. Derigennem anerkender Premierministeren netop det, som jeg har udtalt, at Udviklingen af den økonomiske Situation i Europa beror her i første Linie paa disse Dominions, hele dette store Kejserdømme, som han omtaler, alle disse Besiddelser, der tilsammen bedækker en Fjerdedel af alt Land paa Jorden og tilsammen rummer mere end en Fjerdedel af al Befolkning paa Jorden; han erkender, at det er netop deres Købedygtighed, det er deres Købeevne og deres Købevillie, som vi er afhængige af. Han erkender med andre Ord, hvad der er Grundpunktet i Skaden, uden at han dog direkte siger det.

Men han gaar videre; han udtaler sig om de britiske Kolonier: „Her har vi, siger han, kæmpemæssige Arealer, som venter paa Udvikling, og som vil betale Udviklingen,“ og han henviser til, hvad den afdøde Joseph Chamberlain har udført i Nigeria-Distriktet, og hvorledes disse Landstrækninger har betalt England Omkostningerne ved deres Udvikling tilbage. Da Chamberlain begyndte i Nigeria, siger han, da var Handelen med det ganske ringe; sidste Aar beløb Storbritanniens Handel med Nigeria sig til 33 Mill. Pund — naar De ser paa et Vægkort over Afrika, vil De finde Nigeria som et lille Frimærke mod Vest, paa Nordkysten af den store Indskæring. Og han fortsætter: „Kolonialministeren følger dette smukke Eksempel ved at gøre energiske Anstrengelser for endnu yderligere at udvikle Næringskilderne i disse store afrikanske Besiddelser, og ikke blot i dem, men i andre af Kronens Dominions; han har allerede udbudt paa Markedet eller forberedt et Udbud af 20 Mill. £ som Kredit til disse Kolonier.“

Det er overordentlig interessant at se, at en Mand, som aabenbart ikke overser Situationen, i den Grad lader sig presse op